

METİN TÜRLERİ ETKİNLİK-TEST

Bu sabah kentin mimari yapılarını görme amacıyla dışarı çıktığımda, büyük bir yapıyla karşılaşacağıma dair bir umut yoktu bende. Oysa daha ilk saatlerde çok görkemli bir bina, bir köprü ve iki çeşmeyle karşılaştım. Kentle ilgili bütün düşüncelerim değişti. Öğle saatlerinde kentin kalesini dolaşırken şaşkınlık içindeydim. Akşamüzeri müzeyi ziyaret ederken bende oluşan duyguları anlatmaya ise bu sayfa yetmez.

Aladağlar'ın doğusundaki Hacer Boğazi, Borazama köyünden başlayıp yükselerek Yedigöller'e ulaşır. Geçirgen karstik yapısı nedeniyle yüzeyde hiç akarsu bulunmayan vadinin her iki yanındaki baş döndürücü duvarlar ve yemyeşil karaçam ormanı insanı tarifsiz hayallere sürükler.

Gazetelerin ya da dergilerin belli sütunlarında gündelik konuları bir görüş ve düşünceye bağlayarak yorumlayan yazılılardır. Bu türde, yazar ele aldığı konuyu kanıtlamak zorunda değildir; okuyucu da yazarın görüşlerine inanıp inanmamakta serbesttir.

Bir gün ana sınıfı öğrencilerim sınıftaki erkekleri ve kızları sayıyorlardı. Bir öğrencim beni de sayarak sınıfta 6 kız 5 erkek var dedi. Aslında 5 kız öğrenci vardı sınıfta. Bir öğrencim "Hayır sınıfta 5 kız var." Diyerek itiraz etti. Bunun üzerine öğrencim, beni de saydığını söyleyince itiraz eden öğrencim, "Akıllım, o kız mı, o öğretmen!" dedi. Gülmekten karnıma ağrılar girdi.

Ben siyaset, edebiyat, spor, sanat gibi alanlarda başarı göstermiş kişilerin yaşamını araştırarak kaleme alırım. Yaşamını anlatacağım kişinin hayatını yansız bir şekilde anlatırım. Onunla ilgili ilk önce uzun ve kapsamlı bir araştırma yaparım. Her türlü bilgi ve belgeye ulaştıktan sonra genellikle olayların oluş sırasına dikkat ederek oluştururum eserimi.

Bir gün aslan kırdı uyuyormuş. Bir ara sırtında bir şeyin gezindiğini hissetmiş. Pençesini atınca üzerinde gezen şeyi yakalamış. Bu, ufacık bir fareymiş. fare yalvarmaya başlamış.

Bu yazınsal tür ben'in ülkesidir. "Ben" demekten çekinen, her görgüsüne, her görevine ister istemez bir parça kattığını kabul etmeyen kişi bu türe özenmesin. Bu türde biz, herhangi bir konudaki görüşlerimizi; kesin kurallara varmadan, kanıtlamaya kalkmadan, okuyucuyu inanmaya zorlamadan anlatırız. Bu türde görüşlerimizi aktarırken samimi bir dil kullanırız. Kendi kendimize konuşuyormuş gibi bir hava içerisindeyiz.

Vallahi ne dersiniz deyin, konukseverlik artık kalmamış. Eskiden konukseverlik deyince aklımıza Türkiye vatandaşları gelirdi ama şimdilerde değil misafir kabul etmek, kimse çalan kapısını bile açmıyor. Aslında biliyor musunuz, konukseverliği bu hale getirenler yine bizleriz. Neden? Çünkü konuk ağırlamayı, misafir kabul etmeyi zorlaştırdık.

Olmuş ya da olma ihtimali bulunan olayları anlatır.
- Olay fazla genişletilmez.
- Kahraman sayısı azdır, ikinci plandaki kişilere kahramanlık verilmez.
- Ele alınan kişiler çoğu kez, yaşamlarının belli ve kısa bir anı içinde anlatılır.

Piller, kimyasal enerjiyi elektrik enerjisine dönüştürür. Başka bir deyişle, pillerin her biri birer enerji kaynağıdır. Yapıları bakımından türlere ayrılır: kuru piller, sıvı piller gibi. Ayrıca silisyum gibi yarı iletken maddelerden yapılmış, ışık aldığı zaman enerji üreten güneş pilleri de vardır. Bu tür piller hesap makinelerinde, uzay istasyonlarında ve uydularda kullanılır.

Bildiği şeyleri unutarak sezgiyle yazdığını söyleyen yazar, son romanıyla dilin bir araçtan çok öte olabileceğini iyiden iyiye hissettiriyor okura. Keskin, edebi, özgün ve zengin bir dil kullanıyor. Artık üstüne katılacak bir şey olmayan ama anlatıma birçok olanak kazandıran bir dil... Okuyucu hikâyeden önce bu dille bağlanıyor romana.

1903'te İstanbul'da doğdum. Bahriye Mektebinde, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünde okudum. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Paris'e gönderildim. Eğitimimi yarıda keserek yurda döndüm. Çeşitli bankalarda çalıştım. Değişik gazetelerde fıkra yazarlığı yaptım.

Bir yazarın günlük olaylar ya da ülke ve toplum sorunlarına ait herhangi bir konu üzerinde kişisel görüş ve düşüncelerini,akıcı bir dille anlatan yazılardır.Bu yazılar genellikle gazete ve dergilerde yayınlanan kısa,sanatlı,etkileyici yazılardır.Düşünceyle ilgilidir.Amaç,günlük konular üzerinde kişisel görüşler belirtmek,belli bir okuyucu kitlesi kazandırmak,görüşleri bu kitleye benimsetmeye çalışmaktır.Ancak yazar düşüncelerinin doğruluğunu kanıtlamak zorunda değildir?

1. Yukarıda sözü edilen yazı türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Fıkra B)Makale
C)Deneme D)Söyleşi

2. Hikâye ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Serim, düğüm ve çözüm bölümlerinden oluşur.
B) Olaylar belirli bir zaman diliminde gerçekleşir.
C) Gerçek hayatta yaşanabilecek olaylar anlatılır.
D) Sonunda iyiler kazanır, kötüler cezalandırılır.

Küresel iklim değişikliği ile birlikte son 30 yılda kar yağış oranı yüzde 10 azaldı. Bu durum yapay kar kullanımını artırdı. Özellikle kayak pistlerinin yapımında yapay kar kullanılmaya başlandı. Ancak yapay kar doğaya önemli ölçüde zarar veriyor. Örneğin bu karın yapımında kullanılan su pompaları yüksek düzeyde hava kirliliğine neden oluyor. Ayrıca insan yapımı kar, doğal kardan 50 kat sert, 4 kat ağır olduğu için kayakçıların yaralanmasına ve toprak erozyonuna neden oluyor. Yapay karın geç erimesi büyük odunsu bitkiler, geç açan çiçekler ve kuşlar için de ölümcül etki yapıyor. Özetle yapay kar yapımının yol açtığı sosyal-çevresel maliyet çok büyük.

3. Bu parça aşağıdaki metin türlerinin hangisinden alınmıştır?

- A)Makale B)Haber yazısı
C)Deneme D)Sohbet

4. Aşağıdakilerden hangisi bir düşünce yazısıdır?

A) Karanlık ve dar yollarda, ellerinde fenerle komşudan dönen kadınlara rastladı. Yavaş yavaş kasabanın dışına uzanarak Büyükçay'ın kenarına geldi. Bura-da uzun bir tahta köprü vardı. Havran'a ve Kemer'e gidecek arabalar bu köprü'nün üstünden geçiyordu.

B) Öfke ve kin, doğruluğun sınırları dışındadır. Bu duygular mantığını kullanmayan insanların işine yarar sadece. Doğru ve temiz işler, hep ölçülü ve ağırbaşlıdır. Ölçü olmayan yerde kavga, gürültü ve haksızlık vardır.

C) Burası beni hasta edecekti. Birden ürperdim ve ellerimi yüzüme götürdüm. Terden sırsıklam olmuşum. Şu mahzende, şu kış gecesinde, şu hava akımlarının ortasında terliyordum. Terden ıslanmış saçlarıma dokundum yavaşça.

D) Gece olunca ağaçların bilgisi o tatlı sesiyle ormana masallar anlatırmış. Ağaçlardan biri kurumaya yüz tutsa bütün ağaçlar ona yardım etmek için elinden geleni yaparmış. Gökyüzünden yağın yağmuru bile adaletle bölüşüp içerlermiş.

Bilmem bilir misiniz, kültürün güzel bir tarifi vardır. Kültür, insanın okuduklarını unuttuktan sonra aklında kalan şeydir, derler. Hani okullarda bize birtakım işimize yaramayacak bilgiler öğrettiklerini düşünür ve bunun için kızarsız ya... Gerçekten okul sıralarında okuduğumuz, öğrenmeye mecbur olduğumuz, "Bunlara ne lüzum var?" dediğimiz dersler - kültürün bu tarifine göre- öğrendikten sonra unutmamız gereken şeylerdir. Bütün o bilgileri hazmedip tamamen unuttuğumuzu sandığımız zaman bizde kalan şey kültürümüzü oluşturur. Bu yüzden öğrendiğimiz hiçbir şey gereksiz değil. Sakın bilgi sahibi olmaktan, öğrenmekten kaçmayın!

5. Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Söyleşi B)Makale
C)Anı D)Biyografi

Asıl adı Kemal Sadık Gökçeli olan Yaşar Kemal, 1923 yılında Osmanlı'nın Hemite köyünde dünyaya gelmiştir. Nigâr Hanım ile Çiftçi Sadık Efendi'nin oğludur. Aslen Van-Erciş yolu üzerindeki Ernis köyünden olan ailesi, Birinci Dünya Savaşı'ndaki işgal yüzünden uzun bir göç süreci sonunda Osmanlı'nın Hemite köyüne yerleşmiştir. Yaşar Kemal, küçük yaşlarda halk edebiyatına ilgi duydu; saz çalmaya, türkü söylemeye ve destanlar anlatmaya başladı.

6. Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Biyografi B)Otobiyografi
C)Anı D)Deneme

1970 yılında Ermenek'in bir dağ köyüne öğretmen olarak atanmışım. Öğretmenliğe başladığım ilk günü hiç unutamam. Otomobille gidebileceğimiz bir yol olmadığı için patika yoldan katırlarla beş saatte köye varmıştık. Köylüler, köylerine öğretmen atandığını öğrenince çok sevinmişler. Beni görünce çok mutlu oldular. Beş yıl boyunca o köyde çalıştım. Acısıyla, tatlısıyla güzel günler geçirdim.

7. Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Gezi yazısı B)Günlük
C)Anı D)Deneme

Kemal Sunal, Halit Akçatepe, Adile Naşit, Şener Şen gibi birbirinden değerli sanatçıların rol aldığı ve Ertem Eğilmez'in yönetmenliğini yaptığı "Şaban Oğlu Şaban" filmi 1977 yılında çekilmiştir. Geleneksel Türk tiyatrosunun birçok özelliğini başarılı bir şekilde yansıtan film, aradan geçen uzun zamana rağmen hâlâ değerini korumaktadır. Yeşilçam sinemasının en eğlenceli yapıtlarından biri olan film, günümüzde bile en beğenilen filmlerden biridir.

8. Bu parça aşağıdaki metin türlerinin hangisinden alınmıştır?

- A)Anı B)Biyografi
C)Deneme D)Eleştiri

1. Tekerlemelere yer verilir.
2. Gerçek hayatta yaşanmış ya da yaşanabilir olaylar anlatılır.
3. Olayın geçtiği zaman ve mekân belirsizdir.
4. Millî değerlere yer verilir.

9. Yukarıdakilerden hangileri masal türünün özelliklerindedir?

- A) 1. ve 2. B) 1. ve 3.
C) 1. ve 4. D) 2. ve 4.

Koskoca okyanusu aşip cennet gibi bir ada olan Martinik'e ayak bastıktan sonra keşif turlarına çıkmamız birkaç gün gecikti. Neyse ki kendimizi yollara vurabildik. Yeşil... Buradaki adaları tasvir etmek için söylenebilecek tek sözcük. Martinik'in de yer aldığı ada grubu Küçük Antiller, dağlık bir yapıya sahip ve çok yoğun bir yeşil örtüyle kaplı. Kristof Kolomb'un Asya zannederek ayak bastığı Karayip (Antil) Denizi'ndeki adalar, cennet yakıştırmasını belki de dünyada en çok hak eden yerler.

10. Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Haber yazısı B)Gezi yazısı
C)Makale D)Deneme

Makedonya'nın merkezi olan Üsküp'te doğmuşum. 24 Aralık 1908'de... Üsküp, o sıralarda Osmanlı Devleti'nin bir vilayetiymiş. Selanik ve Manastır'la birlikte Rumeli'nin en büyük idare ve kültür merkezlerinden biriyim. O sıralar şehrin dörtte üçü Türklerden oluşuyormuş. Ben üç yaşındayken veremden ölen babam Nebi Efendi'yi hiç hatırlamam. Babam, rüştiye ve idadi öğreniminden sonra kendi kendine Fransızca öğrendiği için pasaport memurluğuna atanmış. Edebiyata çok meraklı olduğunu, çok okuduğunu anlatırdı annem.

11. Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Deneme B)Biyografi
C)Otobiyografi D)Makale